

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimi

Omavalvonnan havainnot ja toimenpiteet

Vuosi 2023

Pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 16 §:n tarkoittamaan omavalvontavelvoitteeseen perustuva seurantaraportti.

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti 2023

Jakso	1.1.-31.12.2023	Sivu	2
Koostanut	TKIO/ YP		

Pohjois-Pohjanmaan
pelastuslaitos

Tässä asiakirjassa riskiruoilla tarkoitetaan pinta-alaltaan yhden neliökilometrin suuruisia ruutuja, joille on määritetty riskiluokat 1-4. Näitä riskiruutuja on Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimialueella noin 46 000 kpl. Riskiruudun riskiluokka sekä pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje ja pelastustoimen palvelutasopäätös määrittävät muun muassa sen, kuinka nopeasti eri riskiluokkiin kuuluvat riskiruudut on tavoitettava pelastustoimen kiireellisissä lakisääteisissä tehtävissä.

Havainto	Toimenpide
Pelastustoiminnan riskiluokkakohtaiset toimintavalmiusaikavaatimukset ja riskiluokista riippumattomat toimintavalmiusajan mediaanit toteutuivat koko pelastustoimialuetta tarkasteltaessa hyvin. Ensimmäisen yksikön riskiluokkakohtaiset toimintavalmiusajat toteutuivat seuraavasti: - Riskiluokka 1 (tavoitettava 6 minuutissa, tavoite toteumalle $\geq 50\%$): 72,5 % - Riskiluokka 2 (tavoitettava 10 minuutissa, tavoite toteumalle $\geq 50\%$): 90,7 % - Riskiluokka 3 (tavoitettava 20 minuutissa, tavoite toteumalle $\geq 50\%$): 96,8 % Tehokkaan pelastustoiminnan riskiluokkakohtaiset toimintavalmiusajat toteutuivat seuraavasti: - Riskiluokka 1 (tavoitettava 6 minuutissa, tavoite toteumalle $\geq 50\%$): 96,3 % - Riskiluokka 2 (tavoitettava 10 minuutissa, tavoite toteumalle $\geq 50\%$): 89,7 % - Riskiluokka 3 (tavoitettava 20 minuutissa, tavoite toteumalle $\geq 50\%$): 92,1 % Riskiluokista riippumattomat toimintavalmiusajan mediaanit toteutuivat seuraavasti: - Ensimmäisen yksikön mediaani (tavoite $\leq 8:47$ min): 7:43 min - Tehokkaan pelastustoiminnan alkamisen mediaani (tavoite $\leq 13:23$ min): 11:07 min - Pelastusjoukkueen mediaani (tavoite $\leq 17:12$ min): 16:05 min	

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti 2023

Havainto	Toimenpide
Pelastustoimialueella on riskiruutuja, jotka ovat muodostuneet niin sanotuiksi ongelmaruuduiksi pitkään jatkuneiden toimintavalmiusajan ylitysten vuoksi. Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaylityksiin perustuvia ongelmaruutuja oli - riskiluokan 1 riskiruuduissa (yht. 25 kpl) 2 kpl, määrä on vähentyt yhdellä ruudulla - riskiluokan 2 riskiruuduissa (yht. 248 kpl) 6 kpl, määrä on kasvanut kolmalla ruudulla Tehokkaan pelastustoiminnan toimintavalmiusaikaylityksiin perustuvia ongelmaruutuja oli - riskiluokan 2 riskiruuduissa (yht. 248 kpl) 1 kpl, määrä on säilynyt ennallaan	Kiireellisen avunsaannin tilastollisia toteumia on seurattu kuukausittain. Seurantaan on kuulunut suorituskykyä ennakoiva paloasemien toimintavalmiuden tarkastelu sekä suoritettujen hälytystehtävien lähtövarmuuden, lähtövahvuuden ja lähtöviiveiden tarkastelu sekä toteutuneiden toimintavalmiusaikojen tarkastelu. Toimintavalmiuden ongelma-alueiden tilannetta on pyritty korjaamaan tarkastelemalla hälytysvasteiden oikeellisuutta, minimoimalla hälytystehtävien lähtöviivettä (mahdollisuuksien rajoissa) ja optimoimalla hälytysajoreittejä. Tämä on parantanut tilannetta I-luokan riskialueilla, mutta ei ainakaan vielä II-luokan riskialueilla. Ratkaisuvaihtoehtoja on haettu yhteistyössä henkilöstön kanssa. Toimintavalmiutta on kehitetty osin myös lisäämällä toimintavalmiuden riskiperusteista dynaamisuutta.
Ulkoisten pelastussuunnitelmien päivittämisessä ja suuronnettomuusharjoitusten pitämisessä esiintyi määraaikojen ylitystä. - Lakisääteinen suunnittelu- ja harjoittelu ei pysynyt kaikilta osin säädösten edellyttämässä aikataulussa.	Puutteellisuus liittyi suurelta osin hyvinvointialueuudistuksen siirtymävaiheeseen aiheuttamaan työruuhkaan. Ulkoisten pelastussuunnitelmien ylläpito sekä suuronnettomuusharjoitusten toteutus organisoitiin uudelleen. Toimenpide laajensi samalla työhön käytettävää henkilöstöresurssia.

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti 2023

Havainto	Toimenpide
Määrävälein tehtävä valvonta jäi hieman tavoitteestaan: - Onnettomuuksien ehkäisyn palveluista turvallisuusviestintä ylitti määrälliset tavoitteensa (tavoite tavoittaa vähintään 10 % väestöstä, toteuma 11,2 %). - Määrävälein tehtävä valvonta jäi hieman tavoitteestaan (toteuma 88,9 %, tavoite 100 %).	Valvonnan toteumaa heikensi hyvinvointialueuudistuksen siirtymävaiheen henkilöstövaikutukset (henkilöstöä siirtyi uusiin tehtäviin) sekä uusien henkilöiden rekrytointi ja perehdyttäminen. Henkilöstötilanne parani vuoden loppua kohden, mutta toteumien kannalta liian myöhään.
Turvallisuusviestinnän ja valvonnan toteumissa oli huomattavia kuntakohtaisia eroja - Turvallisuusviestinnän toteuma vaihteli kunnittain noin 1,4 – 31,9 % välillä ja määrävälein tehtävässä valvonnassa noin 22,2 – 100 % välillä.	Määrävälein tehtävän valvonnan toteumaerot aiheutuivat pääosin resurssivajeesta, jota ei ollut mahdollista paikata muualta pelastustoimialueelta (reserviä ei ole/ollut). Tilanteen odotetaan korjaantuvan vuoden 2024 aikana. Turvallisuusviestinnän toteumaan vaikuttaa osaltaan tavoitteellinen turvallisuusviestinnän tarjonta, mutta myös palvelutarjontaan tarttuminen ja palvelukysyntä. Kuntakohtaisten erojen muodostumista havainnoitiin, mutta erot jäivät osin hyvän kokonaistoteuman varjoon. Eroja pyritään vähentämään osana turvallisuusviestintäsuunnitelman ja omavalvontasuunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti 2023

Havainto	Toimenpide
Hyvinvointialueen pelastustoimen talous pysyi annetussa raamissa (toteuma alitti budjetin noin 1,2 miljoonalla eurolla, käyttökate -4,05 %).	
Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimessa ei toteutunut merkittäviä taloudellisia tai toiminnallisia riskejä. Seuranta ja arviointia on tehty muun muassa seuraavista näkökulmista: - rahoituksen ja henkilöstön riittävyys, - henkilöstöön, kalustoon tai toimitiloihin kohdistuvat merkittävät onnettomuudet, tapaturmat tai vahingot, - väärinkäytökset, rikokset, - henkilö-/avainhenkilöriskit, tietoturva-/ICT-riskit, ympäristöriskit, luottamus-/maineriskit, - palveltuotantoa tai henkilöstön toimintaa koskevat kantelut.	

Havainto (työhyvinvoinnista)	Seurantajakso	Edellinen jakso	Toimenpide
Sairauspoissaoloprosentti	5,5 %	*	
Heikilöt ilman sairauspoissaoloja	30,1 %	*	
Lähtövaihtuvuus	6,3 %	*	Toteumassa näkyy hyvinvointialueuudistuksen siirtymävaiheen henkilöstövaikutukset

*) Vuosi 2023 oli hyvinvointialueiden ensimmäinen toimintavuosi.